

КОМУНІКАЦІЇ ЯК ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Державне управління не може існувати без комунікації як форми взаємодії різноманітних суб'єктів і об'єктів управління, оскільки демократичний режим потребує погодження позицій у постійному діалозі між владою і громадськістю. Часто відсутність налагодженого ефективного обміну інформацією як в середині державного органу, так і з його зовнішнім середовищем, перешкоджає державному органу влади реалізовувати його повноваження повною мірою. Інакше кажучи, державне управління – це, перш за все, прийняття і реалізація рішень, заснованих на результативності використання сучасних інформаційних і комунікативних технологій.

Розглядаючи комунікації у менеджменті як акт спілкування між двома або більше індивідами, який заснований на взаєморозумінні обох сторін при повідомленні інформації однієї особи іншій або ряду осіб [1], слід врахувати специфіку комунікацій в державних установах і організаціях. Узагальнюючи позиції ряду авторів, можна говорити про комунікацію як процес двостороннього обміну інформацією між місцевими органами влади і громадськістю за допомогою засобів зв'язку та соціально-комунікативних технологій.

В системі органів державного управління можна виділити дві інформаційно-комунікативні системи: зовнішню (комунікації державних установ з органами влади, у підпорядкуванні яких вони знаходяться, партнерами, споживачами товарів і послуг, а також з різними групами громадськості) і внутрішню (комунікації, що забезпечують взаємодію суб'єктів різних рівнів управління, підрозділів, посадовців в процесі обміну документацією, функціонування електронних засобів зв'язку, особистих неформальних контактів і т.п). При цьому державними організаціями використовуються різноманітні форми і засоби комунікацій. [1].

Комунікаційні зв'язки державного органу влади – Державної екологічної інспекції у Тернопільській області (далі - Інспекція) спричинені специфікою її повноважень і характеризуються наступним чином.

Держекоінспекція у Тернопільській області як територіальний підрозділ Держекоінспекції України організовує та забезпечує здійснення державного контролю за додержанням вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку, використання та охорону земель, атмосферного повітря, лісів та водних ресурсів, раціональне використання, відтворення та

охорону рослинного та тваринного світу, поводження з відходами, про додержання режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду на території Тернопільської області місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання, фізичними та юридичними особами.

Таким чином, Держекоінспекція у Тернопільській області у ході реалізації своїх повноважень постійно або тимчасово взаємодіє з: Державною екологічною інспекцією України; Місцевими державними адміністраціями, окремими їхніми департаментами та управліннями; територіальними підрозділами Державних агенств, Державних служб; органами місцевого самоврядування на підвідомчій території; фізичними особами – активною громадськістю; юридичними особами (підприємствами, установами, організаціями різних форм власності); органами прокуратури та суду; контролюючими органами; правоохоронними органами.

Співпраця з надсистемами вищого рівня ієрархії (Держекоінспекція України, Міністерство екології та природних ресурсів України) здійснюється за безпосередньої участі її представників у засіданнях колегій, настановчих нарадах з актуальних питань здійснення контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища та у ході виконання розпорядчих документів (доручень, наказів, розпоряджень), підготовки аналітичних матеріалів і узагальнених довідок.

Окремий вид взаємодії налагоджено із Тернопільською обласною державною адміністрацією. В основному – це координація діяльності.

Співпраця з місцевими відомствами Державних агенств та іншими державними установами здійснюється переважно за допомогою створених робочих груп з різних питань, участі у круглих столах, спільних конференціях та заходах, а також офіційного листування (запит інформації, тощо) та неформальних контактів.

Взаємодія з юридичними особами (суб'єктами господарювання різних форм власності) для Держекоінспекції носить специфічний характер, адже у процесі проведення перевірок на предмет дотримання вимог природоохоронного законодавства дії інспектора з охорони навколишнього природного середовища чітко регламентовані рядом законодавчих та нормативно-правових документів. Труднощі в отриманні необхідної для проведення перевірки інформації виникають у випадках недопущення інспектора до перевірки.

Відсутність зворотного зв'язку – найвагоміший недолік у взаємодії з правоохоронними органами. До основних форм співпраці тут слід віднести направлення матеріалів для вжиття заходів у межах компетенції (розшуку винної особи, відкриття стосовно неї кримінального провадження) та участь спеціалістів Держекоінспекції у Тернопільській області як експертів у досудових розслідуваннях в рамках кримінальних проваджень.

Громадські екологічні організації мають можливість впливати на процес прийняття рішень шляхом надання пропозицій, запитів, звернень. Протягом 2007-2014 рр. при Держекоінспекції у Тернопільській області активно діяла Громадська Рада, що сформувалася з представників найбільш активних громадських організацій екологічного спрямування області. Крім обов'язкової участі представника Держекоінспекції у її засіданнях, щокварталу проводилися зустрічі з громадськістю у формі круглих столів, прес-конференцій, участі голови Громадської Ради у засіданнях колегії Держекоінспекції. Відповідно до п.7 Постанови КМУ від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» [3] зі змінами, у листопаді 2014 р. Громадська Рада при Держекоінспекції у Тернопільській області припинила свої повноваження.

З активних форм співпраці з громадськістю зі сторони Інспекції на даний час використовуються: прес-конференції, оприлюднення інформації на офіційному веб-сайті Інспекції та офіційних сторінках у соціальних мережах, поширення інформації за допомогою електронних та друкованих ЗМІ. Однією з пасивних форм взаємодії залишаються відповіді на звернення громадян.

Загалом до труднощів у здійсненні зовнішньої комунікації віднесемо: відсутність відповідей від владних та правоохоронних відомств або надання неповних відповідей; недотримання термінів надання відповіді.

Найсуттєвішими внутрішніми зв'язками та прикладом горизонтальної комунікації є обмін інформацією між начальником, його заступниками, начальниками та спеціалістами відділів.

Таким чином, для досягнення цілей організації та ефективного обміну інформацією в державному управлінні використовуються висхідні, нисхідні та горизонтальні комунікації. Висхідні комунікації, як правило, здійснюються у формі звітів, пропозицій і пояснюючих записок. Метою їх є оповіщення вищого керівництва про те, що робиться на нижчих рівнях ієрархічної системи. Перед нисхідними комунікаціями ставиться завдання довести до відома стратегічні напрямки майбутньої діяльності. У результаті горизонтальних комунікацій досягається координація та узгодження діяльності для досягнення загальних цілей організації. [2]

Як бачимо, "комунікація" у державному управлінні визначається як рух інформації; інструмент діалогу між учасниками управлінського процесу; складова процесу взаємодії влади і громадянського суспільства. Реалії сьогодення показують, що у більшості випадків комунікаційні зв'язки державних органів носять обов'язковий характер і процеси їх здійснення визначаються здебільшого внутрішньою необхідністю, впливом зовнішніх факторів, нормативними актами чи розпорядженнями вищих організацій. Проте, ефективна комунікація взаємодія державних органів має

задовольняти не лише власні інформаційно-комунікативні потреби, зумовлені завданнями та необхідністю прийняття ефективних управлінських рішень, а й потреби фізичних, юридичних осіб та центральних органів державної виконавчої влади. Досягти цього можна, впроваджуючи ефективну комунікаційну державну політику та використовуючи інноваційні комунікативні форми і технології.

Список використаних джерел

1. Мельник А. Ф. Менеджмент державних установ і організацій: навч. посіб. / [А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, Н. М. Кривокульська] / За ред. А. Ф. Мельник. – Київ : ВД “Професіонал”, 2006 р. – 464 с.

2. Осовська Г.В. Комунікації в менеджменті: Курс лекцій, - К.: «Кондор». – 2008. – 218с.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>

Ольга КУЗЬМЕНЮК

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління Круп'як Л.Б.)

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання прийняття управлінських рішень є надзвичайно актуальними, тому що управління, у широкому розумінні цього слова, - це безперервний процес впливу на об'єкт управління (особистість, колектив, технологічний процес, підприємство, державу тощо) для досягнення оптимальних результатів за оптимальних витрат часу і ресурсів. Кожен спеціаліст у сфері управління повинен володіти теорією, практикою, тобто механізмом управління, уміти чітко визначати цілі своєї діяльності, визначати стратегію і тактику для їхнього досягнення, формувати управлінські рішення і нести відповідальність за них. Отже, рішення – є інструментом для здійснення управлінського впливу.

Управлінське рішення є логічним продовженням управлінського процесу. Потреба в ньому виникає внаслідок виникнення управлінської проблеми. Завдяки управлінській діяльності менеджерів відбувається розробка, вибір, ухвалення і реалізація управлінських рішень. У сфері інноваційної діяльності управлінські рішення мають на меті розв'язання проблем, що виникають внаслідок реалізації інноваційних процесів. Саме вони в управлінні інноваціями є об'єктами менеджменту. Як відомо, інноваційні процеси поділяють на основні і забезпечувальні. Одним з